

วิภาที่ ทิพย์คงคา 2553: คำเรียกสีในภาษาไทยสมัยอยุธยา
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์
ภาควิชาภาษาศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
หม่อมหลวงจรัสวิไล จรุงุโรจน์, อ.ด. 106 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานและการ
ปรากฏและโครงสร้างการปรากฏคำเรียกสีพื้นฐาน วิเคราะห์การปรากฏและโครงสร้างการ
ปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐาน กลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานและศึกษาวัฒนธรรมของคน
ไทยในสมัยอยุธยาที่สะท้อนมาจากคำเรียกสี โดยเก็บข้อมูลจากเอกสารวรรณกรรมที่แต่งขึ้น
ในสมัยอยุธยาและยังคงเหลือตกทอดถึงปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่า ภาษาไทยในสมัยอยุธยามีคำเรียกสีพื้นฐานทั้งหมด 9 คำ คือ ขาว
ดำ แดง เหลือง เขียว ชมพู ส้ม ฟ้ำและม่วง การปรากฏและโครงสร้างการปรากฏคำเรียกสี
พื้นฐาน คือ มีการปรากฏแบบไม่มีความเปรียบโดยอาจมีหรือไม่มีคำว่า “สี” ร่วมด้วย หรือ
ปรากฏแบบมีความเปรียบ ตามโครงสร้าง คำเรียกสีพื้นฐาน (คำขยาย) + คำแสดงการเปรียบ+
คำหรือวลีเปรียบ คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยอยุธยา มีการปรากฏแบบไม่มีความ
เปรียบโดยอาจมีหรือไม่มีคำว่า “สี” ร่วมด้วยหรือปรากฏแบบมีความเปรียบ ตามโครงสร้างคำ
เรียกสีไม่พื้นฐาน(คำขยาย)+คำแสดงการเปรียบ+ คำหรือวลีเปรียบ โดยคำเรียกสีไม่พื้นฐานมี
กลวิธีการสร้าง 5 กลวิธีคือ การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำเรียกสีพื้นฐาน การขยายคำเรียก
สีพื้นฐานด้วยคำบอกระดับ การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยสิ่งของเฉพาะ การใช้คำเรียกสี
เฉพาะ และการใช้คำเรียกสิ่งของเฉพาะเป็นคำเรียกสี การศึกษาวัฒนธรรมที่สะท้อนมาจากคำ
เรียกสีพบว่าคนไทยในสมัยอยุธยามีวิถีชีวิตที่เกี่ยวพันกับธรรมชาติ ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจเปรียบกับ
คำเรียกสีมากที่สุดคือ แร่ธาตุ